

***PROGRAM PROFILAKTYKI***

***PUBLICZNEGO ZESPOŁU SZKOLNO-PRZEDSZKOLNEGO***

***IM. BRYGADY PARTYZANCKIEJ „GRUNWALD”***

***W OLSZANCE***

***ROK SZKOLNY 2014/2015***

## **PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU**

- Ustawa z dnia 26 października, 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964r. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005r.Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55 z późn. zm.)
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 lutego 2000 r. "Polska Deklaracja w Sprawie Młodzieży i Alkoholu" (Monitor Polski Nr 6, poz. 125)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003r. Nr 26, poz. 226 )
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach ( Dz. U. Nr 228 , poz.1487)
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.)
- Zarządzenie Nr 590/03 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 października 2003 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich ( Dz. Urz. KGP Nr 20, poz. 107 z późn. zm. )

## **ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU**

- Korelacja programu wychowawczego z programem profilaktycznym szkoły w oparciu o zadania priorytetowe szkoły.
- Kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższego otoczenia, jak również wykształcenie zachowań sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu.
- Dostarczanie informacji o alkoholu i innych substancjach uzależniających oraz zagrożeniach związanych z ich zażywaniem.
- Uświadamianie o szkodliwości narkotyków, alkoholu i nikotyny dla zdrowia człowieka.
- Prawidłowe zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, w szczególności z rodzin patologicznych, sprawiającymi trudności wychowawcze.
- Przeciwdziałanie zjawiskom przemocy i agresji w środowisku szkolnym.
- Kształtowanie prawidłowych relacji uczniów w środowisku szkolnym i rodzinnym.
- Eliminowanie wulgaryzmów, przekazywanie zasad poprawnej komunikacji interpersonalnej.
- Promowanie zdrowego stylu życia (fizycznego i psychicznego).
- Wykształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- Orientacja zawodowa, kształtowanie świadomości uczniów o własnych predyspozycjach.
- Uwrażliwienie na drugiego człowieka.
- Współpraca z instytucjami takimi jak: Policja, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, Ośrodek Zdrowia, Sanepid, Klubami sportowymi, Stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy, Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną

## **FORMY REALIZACJI PROGRAMU**

- Realizacja programów profilaktycznych i zdrowotnych.
- Godziny do dyspozycji wychowawcy.
- Spektakle teatralne i filmowe, warsztaty o tematyce profilaktycznej.
- Spotkania z prelegentami: psychologiem, pedagogiem, policjantem.
- Spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych.
- Udział w Dniach Otwartych
- Aktywny udział w ogólnopolskich akcjach „Dzień bez papierosa” - XI, V „Światowy Dzień AIDS”, „Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii”.
- Udział w programach społecznych
- Organizowanie szkolnych i międzyszkolnych konkursów, debat o tematyce profilaktycznej.
- Organizacja wycieczek tematycznych, krajoznawczych.
- Pedagogizacja rodziców.
- Współpraca z Ośrodkiem Zdrowia w ramach realizacji programów.
- Udział i organizowanie akcji i imprez na rzecz środowiska.

| ZADANIA                                                                                                                                                                             | SPOSÓB REALIZACJI                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Ukazanie prawnych i moralnych skutków posiadania, używania i rozprowadzania środków psychoaktywnych, tj. narkotyków, alkoholu, papierosów, leków, używek, środków dopingujących. | <ul style="list-style-type: none"> <li>- spotkania dla uczniów i pedagogizacja rodziców z udziałem zaproszonych specjalistów (np. prawnik, policjant, lekarz, pielęgniarka, psycholog, pracownik ośrodka terapii uzależnień)</li> <li>- akcja plakatu UZALEŻNIENIOM STOP</li> <li>- lekcje wychowawcze, warsztaty, gazetki tematyczne</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 2. Zapobieganie uzależnieniom                                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>- spektakle teatralne o tematyce profilaktycznej</li> <li>- filmy edukacyjne</li> <li>- kontrola boiska, toalet, okolic szkoły</li> <li>- w przypadku stwierdzenia posiadania lub używania środków psycho-aktywnych szybka interwencja i natychmiastowe powiadomienie rodziców lub prawnych opiekunów (według odpowiednich strategii postępowania)</li> <li>- wzmacnianie w uczniach umiejętności odmawiania – warsztaty asertywności</li> <li>- pogadanki na temat metod pozyskiwania młodych ludzi do sekt</li> </ul>                                                                                 |
| 3. Szczegółowa kontrola frekwencji uczniów                                                                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>- bieżąca kontrola obecności uczniów na lekcjach</li> <li>- przestrzeganie strategii postępowania z uczniami wykazującymi wysoką absencję na zajęciach lekcyjnych</li> <li>- obowiązkowe wypełnianie strony w dzienniku „frekwencja” i wprowadzanie tych danych do szkolnej bazy danych</li> <li>- wypełnianie deklaracji pobytu w świetlicy przez rodziców uczniów dojeżdżających</li> <li>- bieżące informowanie rodziców o nieobecnościach młodzieży na lekcjach i wynikających z tego konsekwencjach</li> <li>- współpraca z instytucjami: Policja, Kuratorzy sądowi, Sąd dla nieletnich</li> </ul> |

|                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.Promowanie postaw akceptowanych społecznie  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- przestrzeganie regulaminu szkoły (system nagród i kar)</li> <li>- apele szkolne</li> <li>- kształtowanie osobowości uczniów opartej na systemie wartości</li> <li>- kształtowanie wzajemnej tolerancji wśród uczniów</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 5. Zapobieganie agresji i przemocy            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- dyskusja w klasach na temat agresji słownej i fizycznej</li> <li>- organizacja zajęć warsztatowych na temat radzenia sobie z przemocą i agresją</li> <li>- konsekwentne i systematyczne reagowanie na każdy przejaw agresji i przemocy</li> <li>- spotkania z pracownikami policji w celu ukazania odpowiedzialności uczniów za swoje czyny w świetle prawa</li> <li>- bieżące informowanie rodziców o przejawach agresywnego zachowania dziecka</li> <li>- pogadanki dla rodziców na temat przyczyn i skutków agresji słownej i fizycznej</li> <li>- trening umiejętności negocjowania i rozwiązywania konfliktów uczeń – uczeń, uczeń – nauczyciel</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 6.Tworzenie atmosfery bezpieczeństwa w szkole | <ul style="list-style-type: none"> <li>- przedstawienie uczniom procedur postępowania w przypadku łamania zasad bezpieczeństwa (zasad BHP, zasad p-poż, regulaminu szkoły)</li> <li>- wyjaśnianie uczniom konieczności organizowania imprez niedostępnych dla tzw. „nieproszonych gości”</li> <li>- integracja uczniów na poziomie klas i międzyklasowym (imprezy szkolne, uroczystości, warsztaty)</li> <li>- budowanie relacji opartych na zaufaniu między uczniem, a pracownikiem szkoły</li> <li>- uczenie umiejętnego zachowania się w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu (pierwsza pomoc przedmedyczna)</li> <li>- walka z mobbingiem: <ul style="list-style-type: none"> <li>• budowanie poczucia własnej wartości</li> <li>• kreowanie postaw asertywnych</li> <li>• doskonalenie umiejętności szukania i udzielania pomocy</li> </ul> </li> <li>- zapoznanie gimnazjalistów i ich rodziców ze strategiami postępowania wobec uczniów przejawiających negatywne zachowania</li> </ul> |
| 7.Zapobieganie kradzieżom w szkole            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- przypominanie uczniom o konieczności zamykania szafek i niedostępnianiu ich osobom trzecim</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>- przestrzeganie uczniów przed przynoszeniem cennych przedmiotów do szkoły</li> <li>- w razie zaistnienia kradzieży natychmiastowe powiadomienie nauczyciela</li> <li>- pogadanki przeprowadzane przez pracowników policji na temat prawnych konsekwencji kradzieży</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 8. Niwelowanie różnic w zakresie posiadanej wiedzy między poszczególnymi uczniami powodujących konflikty | <ul style="list-style-type: none"> <li>- stosowanie aktywnych metod nauczania z wykorzystaniem multimedialnych środków dydaktycznych</li> <li>- konsultacje dla uczniów, pomoc w lekcjach</li> <li>- określenie wymagań edukacyjnych z każdego przedmiotu</li> <li>- dostarczenie uczniom wiedzy, jak można się uczyć lepiej i efektywniej</li> <li>- diagnoza trudności ucznia</li> <li>- programy dla uczniów zdolnych</li> <li>- motywowanie uczniów do pracy, dostrzeganie ich najmniejszych osiągnięć</li> <li>- rozmowy interwencyjne z nauczycielem</li> </ul>                                                                                                                                                     |
| 9. Uświadomienie uczniom negatywnych skutków nieodpowiedzialnego korzystania z komputera, programów TV   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- pogadanki na temat uzależnień od komputera</li> <li>- dyskusje o negatywnym wpływie gier i programów komputerowych ukazujących przemoc i agresję</li> <li>- uświadamianie uczniom zagrożeń płynących z sieci internetowej (rozmowy na czacie, wymiana adresów i telefonów z nieznanymi, spotkania w „realu”)</li> <li>- prześladowanie innych w internecie, umieszczanie kompromitujących filmików</li> <li>- doskonalenie umiejętności selekcji oferowanych programów TV, np. poprzez pogadanki na temat</li> <li>- przeprowadzanie ankiet na temat, jakości i ilości oglądanych programów TV</li> <li>- pogadanki na temat metod pozyskiwania młodych ludzi do sekt</li> </ul> |
| 10. Ukazanie uczniom zagrożeń płynących z przedwczesnej inicjacji seksualnej                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>- przeprowadzanie ankiet diagnozujących problem</li> <li>- pogadanki w klasach</li> <li>- projekcja filmów tematycznych</li> <li>- współpraca z rodzicami (przedstawienie problemu na tle klasy i szkoły, ustalenie wspólnych działań)</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 11. Informowanie uczniów o możliwościach udzielenia im doraźnej pomocy w trudnych sytuacjach losowych, uwrażliwienie na potrzeby drugiego człowieka | <ul style="list-style-type: none"> <li>- pomoc materialna w postaci stypendium lub zasiłków jednorazowych</li> <li>- refundacja obiadów</li> <li>- zakup podręczników dla najbardziej potrzebujących</li> <li>- pomoc najsłabszym uczniom w uzupełnianiu zaległości</li> <li>- zbiórka zabawek, odzieży i przyborów szkolnych na rzecz ubogich</li> <li>- organizowanie loterii fantowej</li> <li>- pogadanki w klasach</li> <li>- spotkania integracyjne z osobami niepełnosprawnymi.</li> </ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## **PROCEDURY POSTĘPOWANIA DYREKTORA SZKOŁY**

### **I NAUCZYCIELI**

#### **FORMY WSPÓŁPRACY Z POLICJĄ**

#### **I. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien podjąć następujące kroki:**

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę i dyrektora szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie. Uczeń nie może pozostawać bez opieki – powinna zająć się nim pielęgniarka lub osoba przeszkolona w udzielaniu pierwszej pomocy.
3. Udziela pomocy medycznej, w razie potrzeby wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia.
4. Zawiadamia o fakcie rodziców lub opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.
5. Powiadamia Policję, jeżeli rodzice nie zgłaszają się po dziecko w wyznaczonym czasie, a jest ono agresywne, zachowaniem zakłóca porządek lub zagraża życiu lub zdrowiu innych. Policja może umieścić ucznia w izbie wytrzeźwień lub policyjnej izbie zatrzymań (nie dłużej niż na 24 godziny) oraz ma obowiązek powiadomić o tym fakcie rodziców lub opiekunów i z urzędu sąd rodzinny.
6. Powiadamia sąd rodzinny o pogłębiającej się demoralizacji ucznia, jeżeli incydent się powtarza, a deklarowana współpraca rodziców nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

#### **II. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyków powinien podjąć następujące kroki:**

1. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa Policję.

2. Zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
3. Zabezpieczenie polega na umieszczeniu substancji w dodatkowym opakowaniu oraz komisyjnym opieczetowaniu. W skład komisji powinien wejść nauczyciel, pedagog i dyrektor. W przypadku, gdy znana jest tożsamość ucznia, do którego należy substancja także jego wychowawca, a sam uczeń powinien być obecny przy tych czynnościach.
4. Wszelkie substancje rozlane lub rozsypane należy odgrodzić i zabezpieczyć przed rozniesieniem np. na podszwach obuwia.
5. Czeką na przyjazd Policji i nie podejmuje żadnych działań związanych z próbą dostarczenia zabezpieczonej substancji na najbliższy posterunek pamiętając, że zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, „Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”
6. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

**III. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:**

1. Odizolowuje ucznia poprzez umieszczenie go w oddzielnym pomieszczeniu.
2. Powiadamia o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
3. W obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor itp.) żąda okazania zawartości kieszeni i plecaka oraz ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją i jej wydania. W celu wprowadzenia atmosfery współpracy, o obecność można poprosić wychowawcę lub nauczyciela, do którego uczeń ma zaufanie. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie dokonać przeszukania odzieży ani teczek ucznia – jest to czynność wyłącznie zastrzeżona dla Policji.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, należy ją zabezpieczyć i podjąć kroki opisane w poprzednim punkcie.
5. Jeżeli uczeń odmawia współpracy należy wezwać Policję, która dokona przeszukania.
6. Wyznaczona przez dyrektora osoba próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.
7. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
8. Niezwłocznie powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców lub opiekunów ucznia.



**IV. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, przejawia zachowania wskazujące na demoralizację (w tym także przejawia zachowania charakteryzujące się arogancją, wulgarnością oraz przemocą emocjonalną, np. utrudnia lub uniemożliwia prowadzenie zajęć lekcyjnych) nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:**

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego.
3. Pedagog ma obowiązek uwiarygodnić napływające informacje i rozpoznać przyczyny i tło nieprawidłowości np. poprzez analizę dziennika lekcyjnego, zeszytów przedmiotowych, prac klasowych oraz rozmowy z nauczycielami, pielęgniarką, pracownikami administracji szkoły, itp.
4. Pedagog może dokonać analizy sytuacji rodzinnej ucznia (w tym ekonomicznej i społecznej)
5. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców lub prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz – w ich obecności – z uczniem. W przypadku potwierdzenia uzyskanej informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Należy pamiętać, że rozmowy tego typu są trudne dla odbiorców i ważne jest, by zostały zachowane warunki dające poczucie prywatności i bezpieczeństwa.
6. Pożądanym elementem jest spisanie kontraktu, który jasno sprecyzuje warunki do spełnienia przez ucznia, dom rodzinny i szkołę oraz określi zmiany w zachowaniu dziecka, które mają zostać osiągnięte w trakcie oddziaływań pedagogicznych. Niezbędne jest określenie form i częstotliwości kontaktów ucznia z pedagogiem oraz szkoły z rodzicami lub opiekunami ucznia, a także wyznaczenie terminów, które pomogą w prowadzeniu monitoringu postępów.
7. Dodatkowo można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
8. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do stawienia w szkole, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
9. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

**V.W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia,  
który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić Policję  
i sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa  
przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, prokuratora lub Policję.**

**1. Postępowanie wobec sprawcy czynu karalnego/przestępstwa:**

- odizolowanie ucznia – sprawcy od rówieśników
- niezwłocznie powiadomienie dyrektora szkoły
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
  - przy składaniu wyjaśnień powinien być obecny wychowawca lub inny nauczyciel, którego uczniowie darzą zaufaniem,
  - z ustaleń sporządza się protokół zawierający datę, godzinę i miejsce zajścia, personalia sprawcy, poszkodowanego oraz świadków, a także dokładny opis zdarzeń
  - nie wolno konfrontować świadków zdarzenia ze sprawcą
- przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- powiadomienie rodziców ucznia,
- niezwłoczne powiadomienie Policji
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży)
- zaistniała sytuacja powinna być omówiona podczas np. godziny wychowawczej, co pozwoli na ukierunkowaną dyskusję oraz wyeliminuje niepożądane interpretacje, czy wręcz plotki

**2. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego**

Nauczyciel, który uzyskał informację o zaistnieniu czynu karalnego, stwierdził obrażenia na ciele ucznia lub był obecny na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do:

- udzielenia pierwszej pomocy (pomocy przedmedycznej), a w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń także do zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza
- odizolowania ofiary od sprawcy poprzez umieszczenie w odrębnym pomieszczeniu
- niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły

- powiadomienia rodziców ucznia o zajściu, aktualnym stanie fizycznym i psychicznym dziecka; w każdym przypadku rodzic powinien odebrać dziecko ze szkoły
- powiadomienia Policji, w przypadku, kiedy niezbędne jest profesjonalne zabezpieczenie śladów przestępstwa, ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia
- zapewnienia uczniowi – ofierze przemocy specjalistycznej pomocy psychologiczno – pedagogicznej gwarantującej wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego.

#### **VI W przypadku zamierzonej lub przeprowadzonej próby samobójczej ucznia należy**

1. Ustalić i potwierdzić rodzaj zdarzenia
2. Zapewnić wychowankowi opiekę; zaprowadzić bezpieczne/spokojne miejsce, udzielić mu pierwszej pomocy, nie pozostawiać go samego, usunąć z jego otoczenia wszystko, co może mu ułatwić realizację zamiaru samobójczego, wezwać pomoc (lekarza, pogotowie, policję)
3. Zawiadomić wychowawcę klasy, pedagoga oraz dyrektora szkoły
4. W miarę możliwości nie rozpowszechniać w szkole informacji o zdarzeniu
5. Jeśli to możliwe przeprowadzić z podopiecznym rozmowę w celu ustalenia okoliczności zajścia
6. Zawiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia
7. Określić stopień zagrożenia zdrowia/ życia podopiecznego

#### **VII Agresja ucznia wobec nauczyciela.**

Zgodnie z nowelizacją Ustawy o Systemie Oświaty i Karty Nauczyciela od maja 2007 roku określenie „funkcjonariusz publiczny” dotyczy również nauczycieli.

Art.63 ustawy z dnia 26.01.1982 r Karta Nauczyciela w związku z pełnieniem obowiązków służbowych nauczyciel objęty został ochroną przewidzianą dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w Kodeksie Karnym. Oznacza to, że zarówno dyrektor, jak i organ prowadzący szkołę muszą z urzędu występować w obronie nauczyciela, którego prawa zostały naruszone (dotychczas czyny zabronione popełnione na szkodę nauczyciela były ścigane z oskarżenia prywatnego).

Tak więc wykonywanie funkcji przez funkcjonariusza publicznego jest chronione przez Kodeks Karny, rozdział XXIX. Chodzi tu o przestępstwa takie jak:

1. naruszenie nietykalności cielesnej (art.222 kk)
2. dokonanie czynnej napaści na funkcjonariusza (art.223 kk)

3. znieważenie funkcjonariusza (art.226 kk)
4. stosowanie groźby bezprawnej lub przemocy (art.224 kk)

Należy jednak pamiętać, że funkcjonariusz publiczny ponosi większą odpowiedzialność za przekroczenie swoich uprawnień, niedopełnienie swoich obowiązków, czy ujawnienie informacji uzyskanych w związku z wykonywaniem czynności służbowych (np. ujawnienie spraw poruszanych w trakcie rady pedagogicznej z wyłączeniem treści uchwał).

Funkcjonariusze publiczni podlegają szczególnej ochronie prawnej. Prawo przewiduje surowsze kary za znieważenie, naruszenie nietykalności cielesnej oraz czynną napaść, na taką osobę.

Algorytm postępowania dyrektora i pedagoga szkolnego

- Przyjąć do wiadomości informację o przestępstwie, zapewnić dyskrecję poprzez wysłuchanie nauczyciela bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
- Odnotować godzinę zgłoszenia oraz zapytać o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
- Zapewnić w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską nauczycielowi.
- Bez zbędnej zwłoki sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:
  - a) Odnotować personalia świadków;
  - b) Sprawdzić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych
  - c) Nie nagłaśniać zdarzenia.
- Ująć sprawcę w celu przekazania go Policji.
- Powiadomić niezwłocznie Policję – jeśli zdarzenie zaistniało na terenie szkoły. W przypadku zaistnienia zdarzenia poza placówką szkolną poinstruować nauczyciela o dalszym postępowaniu.
- Zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty służące do popełnienia przestępstwa i przekazać je Policji.
- Sporządzić dokładną notatkę ze zdarzenia.

#### **VIII W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni,**

##### **materiałów wybuchowych, innych substancji lub przedmiotów niebezpiecznych**

należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom (np. stosując określone metody ewakuacji), uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać Policję – **tel. 997 lub 112.**

#### **Wsparcie**

Szkolna interwencja profilaktyczna jest oparta na ścisłej współpracy z rodzicami. Zadaniem wychowawcy (czy pedagoga szkolnego) prowadzącego interwencję jest udzielenie wsparcia rodzicom znajdującym się w sytuacji kryzysowej. Wsparcie ze strony

przedstawicieli szkoły polega na udzieleniu odpowiednich informacji i zaproponowaniu konkretnej procedury postępowania, w atmosferze troski i zaniepokojenia o ucznia.

### **Elementy interwencji**

Interwencja profilaktyczna składa się z czterech elementów:

- **Diagnozy**, której celem jest zaplanowanie adekwatnych działań wobec ucznia oraz ocenę skali problemów związanych z używaniem przez niego środków odurzających, psychoaktywnych.
- **Porady**, w czasie, której zostaje jasno wyrażone stanowisko szkoły zabraniające picia alkoholu, palenia papierosów lub zażywania narkotyków oraz motywowania ucznia do uczestniczenia w dalszych działaniach interwencyjnych – m. ni. poprzez przekazanie informacji na temat bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia, a nawet życia związanych z używaniem określonego środka. Informuje się także o tym, że sprawa zostanie przekazana rodzicom.
- **Kontraktu**, jako głównego narzędzia motywującego ucznia do zmiany zachowania. Jest on opracowywany przez rodziców we współpracy z wychowawcą i potem przedstawiany dziecku. Ma ono prawo do negocjowania zawartych w nim ustaleń. Kontrakt podpisywany przez szkołę, rodziców i ucznia określa:
  1. zobowiązanie ucznia do nieużywania środków odurzających
  2. przywileje, które zostały odebrane uczniowi w następstwie używania przez niego środków odurzających oraz sposób ich stopniowego odzyskiwania
  3. zasady zachowania w domu i szkole
  4. konsekwencje związane z nieprzestrzeganiem ustaleń.
- **Monitorowania** realizacji postanowień zawartych w kontrakcie. Celem jest tu wspieranie pozytywnych zmian w zachowaniu ucznia. Wymaga ono stałej wymiany informacji między szkołą a domem.

Wprowadzenie procedury interwencji do szkolnego programu profilaktyki może zapobiegać rozpowszechnieniu się problemów związanych z używaniem środków odurzających wśród uczniów. Widoczne i konsekwentne postępowanie nauczycieli w takich sytuacjach oraz sankcje nakładane na uczniów, którzy złamali tę zasadę, są swoistymi sygnałami ostrzegawczymi dla ich kolegów i koleżanek. Ważne jest również, aby o uzgodnionej przez nauczycieli i zapisanej w dokumentach szkolnych procedurze, zostali poinformowani wszyscy pracownicy, rodzice i uczniowie, zanim jeszcze pojawią się problemy. Wiedza o celu interwencji oraz jej przebiegu może być czynnikiem ułatwiającym późniejszą współpracę z uczniem i jego rodzicami. Pokazuje to, że szkoła poważnie traktuje swoje zadania profilaktyczne i jest przygotowana do ich realizacji.

## **Schemat postępowania interwencyjnego**

Gdy podejrzewasz lub wiesz, że uczeń używa jakiś środków psychoaktywnych (pali papierosy, pije alkohol lub bierze narkotyki) – rozpocznij interwencję.

### **Krok 1. Rozmowa interwencyjna z uczniem**

#### **1. Wyjaśnienie sytuacji** – wyjaśnij powody zaproszenia na rozmowę:

„Zaprosiłam/em Cię na rozmowę, dlatego, że:

-mam powody przypuszczać, że bierzesz narkotyki (pijesz alkohol/palisz papierosy). Jestem tym bardzo zaniepokojona/y. Musimy o tym poważnie porozmawiać.

lub

-wiem, że bierzesz narkotyki (pijesz alkohol/palisz papierosy). Martwię się o ciebie i twoją przyszłość i dlatego chciałabym/chciałbym z Tobą poważnie porozmawiać na ten temat.

#### **2. Zorientowanie się w sytuacji ucznia** – na ile to będzie możliwe oceń skalę problemu.

- postaraj się uzyskać od ucznia jak najwięcej informacji o jego sytuacji – zadaj pytania diagnostyczne,
- porównaj zebrane w ten sposób informacje z danymi z obserwacji zachowania się ucznia na lekcjach / w szkole lub informacjami pochodzącymi z innych źródeł.

#### **3. Udzielenie informacji zwrotnej**

- wyraż swoje zaniepokojenie związane z używaniem narkotyku (picciem alkoholu/paleniem papierosów);
- powiedz o zmianach, jakie dostrzegasz (na podstawie obserwacji i odpowiedzi na pytania diagnostyczne) np., w sytuacji szkolnej ucznia, jej/jego wyglądzie zewnętrznym lub zachowaniu,
- udziel rzeczowej informacji na temat bezpośrednich zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa związanych z używaniem danego środka psychoaktywnego,
- wyraźnie powiedz, że oczekujesz, że uczeń przestanie używać danej substancji psychoaktywnej (alkoholu, papierosów, narkotyków),
- poinformuj w konkretny sposób o dalszych krokach, jakie zamierzasz podjąć (możliwe konsekwencje szkolne),
- poinformuj o tym, że zamierzasz skontaktować się z rodzicami.

### **Krok 2. Kontakt z rodzicami**

Elementy komunikatu skierowanego do rodziców:

- informacja, dlaczego zainteresowałaś/eś się ich dzieckiem
- wymiana informacji o stanie dziecka

- informacja o zagrożeniach zdrowia i bezpieczeństwa dziecka, związanych z dalszym używaniem danego środka psychoaktywnego
- ustalenie dalszego postępowania, którego efektem będzie wspólne sformułowanie propozycji kontraktu dla dziecka:
  - celu lub celów, jakie sobie stawiacie (np. ma więcej nie pić),
  - przywilejów, jakie traci dziecko w związku z tym, że piło alkohol, paliło papierosy lub brało narkotyki (np. w domu – nie może spotykać się z kolegami, po lekcjach ma wracać prosto do domu; w szkole – nie bierze udziału w dodatkowych zajęciach np. sportowych i/lub w wycieczkach szkolnych),
  - listy zachowań, które będą podlegały kontroli w domu i w szkole (np. w domu – pory powrotu do domu, czas spędzany z rówieśnikami; w szkole – obecność na lekcjach, spóźnienia),
  - jasnych zasad zachowania, których dziecko ma przestrzegać (np. w domu – nie robi awantur, nie wychodzi bez poinformowania rodziców gdzie i z kim będzie, wraca o ustalonej godzinie; w szkole – nie opuszcza lekcji, wykonuje polecenia nauczycieli),
  - konsekwencji ponoszonych przez dziecko w przypadku złamania ustalonych zasad (np. w domu – ograniczenie możliwości telefonowania do znajomych, dostępu do komputera; w szkole – wykonanie dodatkowej pracy z biologii),
  - przywilejów, jakie odzyska postępując zgodnie z zasadami na czas określony (np. w domu – po dwóch tygodniach odzyskuje możliwość chodzenia po szkole do kolegi; w szkole – po miesiącu może ponownie uczestniczyć w zajęciach sportowych, brać udział w wycieczkach),
  - form współpracy rodziców i szkoły (np. rodzice uprzedzają wychowawcę, kiedy dziecko nie będzie w szkole, wychowawca, jak najszybciej informuje rodziców o nieobecności dziecka na lekcji),
  - czasu, na jaki obowiązują powyższe ustalenia (np. do pierwszej wizyty dziecka u specjalisty) i trybu ich weryfikacji (np. raz w tygodniu rozmawiamy o tym, jak nam idzie),
- przekazanie wskazówek i adresów punktów konsultacyjnych.

### **Krok 3. Zawarcie kontraktu z uczniem**

Schemat kontraktu, który rodzice i przedstawiciel szkoły (zgodnie z tym, co ustalili w kroku 2) mogą zaproponować uczniowi:

1. Zobowiązuję się...(nie pić, nie palić, itp.).
2. Zobowiązuję się przestrzegać następujących zasad zachowania...

3. W związku z tym, że... (piłem/am alkohol, paliłem/am papierosy itp.) na okres.... (np. miesiąca) tracę następujące przywileje...lub Przyjmuję do wiadomości, że zostaną odebrane mi następujące przywileje....
4. Zgadzam się, że jeśli w ciągu... będę przestrzegać powyższych zasad to zyskam następujące przywileje....
5. Zgadzam się..., że za złamanie którejś z zasad poniosę następujące konsekwencje....
6. Zgadzam się, że jeśli nie będę przestrzegać tego kontraktu to poniosę surowsze konsekwencje (wpisać, jakie) niż te, które są zapisane powyżej oraz zobowiązuję się do skorzystania z pomocy terapeutycznej (wpisać, jakiej w zależności oceny powagi problemu oraz realnych możliwości zorganizowania dziecku takich form pomocy). lub

KONTRAKT POMIĘDZY (*imię i nazwisko ucznia/uczennicy*), RODZICEM I WYCHOWACĄ  
SPORZĄDZONY I PODPISANY DNIA...

Kontrakt ma na celu pomoc i wsparcie (*imię uczennicy*) w próbie uwolnienia się z uzależnienia od brania środków odurzających, zmianę postawy do obowiązków szkolnych.

Zobowiązuje się do tego, że w trakcie trwania kontraktu:

- nie opuszczę ani jednego dnia nauki w szkole bez wiedzy rodziców,
- wszelkie problemy dotyczące osiągania wyników w nauce skonsultuję z wychowawcą,
- rodzice będą znali mój rozkład lekcji w szkole – powiadomię ich o wszelkich zmianach dotyczących zajęć w szkole,
- po zajęciach w szkole wracam do domu o ustalonej przez rodziców porze,
- codziennie po powrocie ze szkoły spędzę z rodzicem przy stole minimum 15 minut i w otwartej rozmowie /patrzac w oczy/ przekażę informacje i wrażenia z dnia /trudności i powodzenia/,
- nigdy nie okłamię rodziców w sprawach szkolnych,
- nie będę brała ani szukała okazji do wzięcia jakiegokolwiek środka odurzającego,
- w momentach trudnych zwrócę się do wychowawcy lub pedagoga o wsparcie,
- zobowiązuję się korzystać z gabinetu wychowawcy i pedagoga szkolnego, gdy będę tego potrzebowała.

Zobowiązuję się do przestrzegania ustalonych zasad.

Jestem świadomy/a celowości powstania kontraktu i znane mi są konsekwencje jego niedotrzymania.

Czas obowiązywania kontraktu:...../data/

*Podpis ucznia/uczennicy*

*Podpis rodzica*

*Podpis wychowawcy*

*Miejsce i data*

POROZUMIENIE MIĘDZY WYCHOWAWCĄ A RODZICEM PODPISANA DNIA .....  
W OBECNOŚCI PEDAGOGA SZKOLNEGO I DYREKTORA SZKOŁY

1. Cel

Umowa ma na celu pomoc i wsparcie (*imię i nazwisko ucznia/ uczennicy*) w próbie uwolnienia się z uzależnienia od brania środków odurzających, podniesienie samooceny, zmianę postawy do obowiązków szkolnych, poprawę komunikacji w relacji rodzice – córka/ syn.

2. Lista zachowań w domu i szkole.



Zarówno wychowawca, jak i rodzice zobowiązują się do przestrzegania tych samych zachowań w stosunku do *(imię ucznia/ucznicy)*:

- konsekwentności w egzekwowaniu zobowiązań,
- stanowczości w stawianiu wymagań,
- traktowania *(imię ucznia/ucznicy)* w trakcie słuchania, rozmawiania,
- okazywania stałej dyspozycyjności na potrzeby kontaktu */imię ucznia /ucznicy/* z nami.

### 3. Zasady wychowania

Tak rodzic, jak i nauczyciel zobowiązuje się do przestrzegania tych samych zasad wychowania:

- zasady dyskrecji – nie poszerzania kręgu osób w sprawie,
- zasady otwartości do */imię ucznia/ucznicy/* w trakcie słuchania, rozmawiania,
- zasady prawdomówności,
- zasady nie oceniania postępów *(imię ucznia/ucznicy)* podczas realizowania przez nią kontraktu,
- zasady nie wracania do zdarzeń, które są powodem zawarcia kontraktu, w formie negatywnej krytyki.

### 4. Konsekwencje i przywileje.

Przywilejem dla ucznia/ucznicy jest to, że może kontynuować naukę w szkole, ma szansę na poprawę wyników nauki i uzyskanie promocji do następnej klasy.

Rodzic samodzielnie określi przywileje syna/córki za dotrzymanie kontraktu.

Konsekwencją niedotrzymania kontraktu będzie decyzja dyrektora szkoły podjęta po zakończeniu czasu trwania umowy, czyli ... */Data/*.

### 5. Zobowiązaniu obu stron

Rodzic zobowiązuje się do:

- wcześniejszego powiadomienia szkoły o przewidywanej nieobecności syna/córki w szkole,
- kontaktu telefonicznego w każdy poniedziałek, w godz. 10.40 – 11.00 */pokój nauczycielski lub gabinet dyrektora szkoły/*,
- osobistego kontaktu z wychowawcą, pedagogiem szkolnym raz w miesiącu.

Wychowawca zobowiązuje się do:

- telefonicznego powiadomienia rodzica w razie nieusprawiedliwionej nieobecności */imię ucznia/ucznicy/* w szkole,
- powiadomienia rodzica o złamaniu kontraktu.

### 6. Czas obowiązywania umowy.

Umowa pomiędzy wychowawcą a rodzicem trwa od dnia podpisania do... */data/*.

Podpis rodzica

Podpis wychowawcy

Osobami odpowiedzialnymi za realizację przedstawionego programu są: dyrekcja szkoły, wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, pielęgniarka medycyny szkolnej, rodzice uczniów.

Szkolny program profilaktyki jest programem otwartym można w nim dokonywać zmian i korekt, które wynikają z bieżących potrzeb szkoły.

Program profilaktyki PZSP w Olszance został opracowany przez członków Rady Pedagogicznej i przyjęty do realizacji na posiedzeniu RP w dniu 15.09.2014 r.